

Besluit inzake de verklaring omtrent de rechtmatigheid van de verwerking Signaleringsmodule registratie ongewenst huurdersgedrag regio Utrecht; z2017-08028.

1 Inleiding: aanleiding voorafgaand onderzoek

Op 26 september 2017 heeft advocatenkantoor Kennedy Van der Laan namens cliënt Stichting Woonruimteverdeling Regio Utrecht (hierna: SWRU) – ingevolge artikel 27, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) – bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een voorgenomen verwerking van persoonsgegevens gemeld. Deze melding is bij de AP bekend onder meldingsnummer mo0000125 onder de naam Signaleringsmodule registratie ongewenst huurdersgedrag regio Utrecht (hierna: Signaleringsmodule).

Op grond van de beschikbare informatie concludeert de AP dat SWRU voornemens is strafrechtelijke gegevens en gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag, in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag, te verwerken, anders dan in de gevallen genoemd in artikel 22, vierde lid, onderdelen a en b Wbp. Het begrip ‘strafrechtelijk gegevens’ heeft betrekking op zowel een veroordeling als op de min of meer gegronde verdenkingen van strafrechtelijk gedrag. Naar aanleiding van de melding heeft de AP een voorafgaand onderzoek, zoals bedoeld in artikel 31 Wbp, ingesteld.

Ingevolge artikel 31, eerste lid, onder c, Wbp is een voorafgaand onderzoek vereist indien de verantwoordelijke, anders dan in de gevallen genoemd in artikel 22, vierde lid, onderdelen a en b Wbp, voornemens is strafrechtelijke gegevens of gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag te verwerken ten behoeve van derden.

In het voorbereidende deel van het voorafgaand onderzoek vormt de AP zich een algemeen beeld van de rechtmatigheid van de door SWRU beschreven voorgenomen gegevensverwerking tegen de achtergrond van de algemene waarborgen uit de Wbp. In een nader onderzoek worden met name de risicovolle aspecten van de voorgenomen verwerking beoordeeld. Het voorafgaand onderzoek leidt tot een verklaring omtrent de rechtmatigheid als bedoeld in artikel 32 Wbp.

2 Procedureverloop

SWRU heeft op 26 september 2017 melding gedaan bij de AP van het verwerken van persoonsgegevens in de Signaleringsmodule. SWRU heeft hierbij een voorafgaand onderzoek aangevraagd. Bij de melding en aanvraag heeft SWRU het Protocol registratie ongewenst huurdersgedrag regio Utrecht (hierna: het Protocol), volmachten van de deelnemers aan de Signaleringsmodule, de teksten van de schriftelijke mededelingen aan betrokkenen van registratie, verwijdering en bevraging van zijn of haar signalering en

Over de Autoriteit Persoonsgegevens

Iedereen heeft recht op een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens en adviseert over nieuwe regelgeving.

de bewerkersovereenkomst met WoningNet meegestuurd. Bij brief van 24 oktober 2017 heeft de AP aan SWRU medegedeeld dat naar aanleiding van het voorbereidend onderzoek een nader onderzoek is ingesteld als bedoeld in artikel 32, vierde lid, Wbp. In dit kader zijn diverse malen inlichtingen ingewonnen.

Op het ontwerpbesluit is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De AP heeft het ontwerpbesluit ter inzage gelegd (bekendmaking in *Staatscourant* op 20 februari 2018). Hierop is geen zienswijze naar voren gebracht.

3 Feitelijke weergave verwerking

De Signaleringsmodule betreft een samenwerking tussen woningcorporaties waarbij via de systemen van WoningNet informatie over ernstig onrechtmatig of hinderlijk gedrag, overlast, huurachterstand en/of mutatieschade van huurders wordt uitgewisseld met als doel betrokkenen uit te kunnen sluiten van het toewijzingsproces voor een sociale huurwoning in de regio Utrecht.

In de Signaleringsmodule worden door een Geautoriseerde functionaris van de Primaire bron (dat is de verhuurder) persoonsgegevens opgenomen van betrokkenen indien er sprake is van een “gerede aanleiding”. Deze functionaris dient hierbij een belangenafweging te maken en het proportionaliteitsvereiste in acht te nemen. De volgende persoonsgegevens worden in de Signaleringsmodule geregistreerd:

- identificatiegegevens (voorletters, geboortedatum, tussenvoegsel, achternaam en geboortenaam) van Betrokkene;
- indien bekend, het registratienummer van Betrokkene bij WoningNet;
- de naam van de Primaire bron, zijnde de eigenaar van de woning die door Betrokkene werd gehuurd;
- de naam van de Geautoriseerde functionaris die de Signalering heeft opgevoerd;
- adresgegevens van Betrokkene;
- de reden voor opvoer van de Signalering, zijnde de categorie(ën) Ongewenst huurdersgedrag waaraan betrokkene zich schuldig heeft gemaakt;
- de invoerdatum van de Signalering;
- de einddatum van de Signalering;
- bij eventuele mutaties: de datum van de mutatie en de naam van de Geautoriseerde Functionaris die de mutatie heeft doorgevoerd;
- de uitkomst van een eventuele Bevraging;
- het feit dat er een bezwaar- of beroepsprocedure aanhangig is;
- de uitkomst van een eventuele bezwaar- of beroepsprocedure.

De duur van de opname in de Signaleringsmodule varieert van drie tot vijf jaar, afhankelijk van het soort ongewenst huurdersgedrag. Tijdens deze opnameduur kan betrokkene zich wel inschrijven als woningzoekende bij WoningNet (in de regio Utrecht) en bouwt daarmee inschrijftijd op. De informatie uit de Signaleringsmodule blijft gescheiden van de overige informatie van WoningNet. Op geautomatiseerde wijze controleert WoningNet of een woningzoekende die zich inschrijft bij WoningNet in de regio Utrecht in de Signaleringsmodule voorkomt. In de enkele gevallen dat verdeling van woonruimte buiten WoningNet om plaatsvindt en bij urgentieaanvragen, worden woningzoekenden handmatig opgezocht in de Signaleringsmodule. Levert dat een *hit* op, dan voert de bevrager een controle uit of het inderdaad om dezelfde persoon gaat.

De betrokkene ontvangt per brief op zijn privé-adres een bevestiging van opname in de Signaleringsmodule. De inhoud van deze brief/e-mail omvat de volgende informatie:

- datum waarop de brief is verzonden
- identiteitsgegevens van Betrokkene
- de reden(en) voor registratie in de Signaleringsmodule (categorieën Ongewenst huurdersgedrag)
- de termijn van opname in het register
- een (web)adres waar de Betrokkene kan raadplegen welke organisaties (de Deelnemers) gebruik maken van de Signaleringsmodule
- adres van de woning die door Betrokkene werd gehuurd
- gegevens van de Primaire bron die de klacht heeft ingevoerd
- het recht om bezwaar te maken tegen de opname in de Signaleringsmodule
- uitleg over de bezwaarprocedure
- het adres van de Primaire bron waar het bezwaarschrift aan gericht mag worden

Woningzoekenden, zittende huurders en betrokkenen worden (voorafgaand aan de raadpleging van de Signaleringsmodule) op de hoogte gesteld dat raadpleging onderdeel vormt van de inschrijvingsprocedure als woningzoekende bij WoningNet.

Bij het gebruik van de Signaleringsmodule eist SWRU expliciet van de deelnemers vertrouwelijkheid, geheimhouding en waarborgen tegen ongeautoriseerd gebruik. Tevens heeft SWRU maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de verwerkte gegevens juist, nauwkeurig en goed beveiligd zijn.

Indien betrokkene van oordeel is dat SWRU of één van de deelnemende woningcorporaties in strijd handelt met het Protocol kan betrokkene een klacht indienen conform de geschillenregeling neergelegd in het Protocol. Ook kan een betrokkene een verzoek indienen om zijn gegevens in te zien of te corrigeren. Een betrokkene ontvangt hierop binnen vier weken een schriftelijke reactie.

In het Protocol is neergelegd dat SWRU elke vijf jaar een auditrapport aan de AP verstuurt waaruit blijkt dat gecontroleerd is dat SWRU nog steeds persoonsgegevens verwerkt binnen de grenzen van het Protocol. Tenslotte is in het Protocol opgenomen dat SWRU pas een besluit tot wijziging van het Protocol neemt nadat deze aanpassingen niet op bezwaren zijn gestuit bij de AP, voor zover toestemming van de AP is vereist.

4 Beoordeling verwerking

Deze beoordeling is gebaseerd op de aan de verwerking ten grondslag liggende melding, de gevoerde correspondentie en het Protocol van januari 2018. De AP heeft voornoemde stukken alleen beoordeeld voor zover relevant voor de Wbp-normen in het licht van het inrichten van de Signaleringsmodule.

De verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag is verboden ingevolge artikel 16 Wbp, tenzij een van de bepalingen in artikel 22 of 23 Wbp van toepassing is. Artikel 22, vierde lid, onder c, Wbp geeft een bijzondere regeling ter bescherming van de belangen van derden die het slachtoffer zouden kunnen worden van criminaliteit. In de praktijk blijkt behoefte te bestaan om op brede schaal strafrechtelijke gegevens uit te wisselen, aldus de Memorie van Toelichting van de Wbp. Het gaat dan met name om uitwisseling tussen bedrijven in een bepaalde branche.

Artikel 22, vierde lid, onder c, Wbp stelt dat het verwerkingsverbod om gegevens ten behoeve van derden te verwerken vervalt als de verantwoordelijke voldoende passende en specifieke waarborgen treft en daarnaast de procedure van een voorafgaand onderzoek is gevolgd, zoals bedoeld in artikel 31 Wbp.

Op basis van het voorafgaand onderzoek besluit de AP de door SWRU gemelde verwerking van persoonsgegevens Signaleringsmodule registratie ongewenst huurdersgedrag regio Utrecht rechtmatig te verklaren in de zin van artikel 32, vijfde lid, Wbp. De AP is van oordeel dat SWRU: (1) het gerechtvaardigd belang van de woningcorporaties in de regio Utrecht voldoende duidelijk heeft gemaakt, (2) zich voldoende rekenschap heeft gegeven van de belangenafweging tussen het belang van de woningcorporaties in de regio Utrecht en de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de andere rechten en vrijheden van betrokkene bij diens opname in de Signaleringsmodule, (3) de waarborgen voor betrokkene voldoende heeft vastgelegd en (4) voldoende maatregelen heeft genomen om er voor te zorgen dat niet meer persoonsgegevens dan noodzakelijk worden verwerkt.

Hieronder geeft de AP samengevat aan op welke wijze SWRU voor de Signaleringsmodule voldoende invulling heeft gegeven aan de Wbp-waarborgen.

Het feit dat iemand geregistreerd staat in de Signaleringsmodule, wordt gedeeld met de deelnemende woningcorporaties om benadeling van betreffende woningcorporaties en hun huurders helpen te voorkomen en bij te dragen aan een betere woonomgeving. Deelnemers verwachten met de Signaleringsmodule minder financiële schade te hebben. Tevens verwachten ze dat er van de Signaleringsmodule een preventieve werking uitgaat. SWRU heeft in de gevoerde correspondentie en het Protocol het gerechtvaardigd belang van de verhuurders voldoende duidelijk gemaakt. Gelet op de toenemende mate waarin ongewenst huurdersgedrag plaatsvindt en de financiële schade daarvan voor deelnemers, erkent de AP dat dit ongewenst huurdersgedrag een groot probleem vormt dat met de huidige middelen onvoldoende bestreden kan worden. De Signaleringsmodule dient dan ook als aanvullende maatregel om ongewenst huurdersgedrag te verminderen. Registratie in de Signaleringsmodule vindt pas plaats wanneer een traject van preventie/ hulp en laatste kansen is doorlopen.

De AP is van oordeel dat SWRU zich voldoende rekenschap heeft gegeven van de noodzakelijke belangenafweging tussen het belang van de woningcorporaties in de regio Utrecht en de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de andere rechten en vrijheden van de huurder bij diens registratie in de Signaleringsmodule. Dit blijkt uit de invulling van de begrippen proportionaliteit en subsidiariteit. Deelnemers onderkennen dat de registratie van betrokkene in de Signaleringsmodule kan leiden tot nadelige gevolgen voor betrokkene, namelijk geen sociale huurwoning in de regio Utrecht kunnen betrekken gedurende een bepaalde periode. Deelnemers hebben echter voldoende waarborgen getroffen om dit risico zoveel mogelijk te beperken, door onder meer restricties aan te brengen voor wat betreft de registratie en de raadpleging van de Signaleringsmodule. Voorts hanteert SWRU criteria voor registratie in de Signaleringsmodule waarbij uitgesplitst wordt naar soort ongewenst gedrag en de bijbehorende registratieduur. Verder maakt de verhuurder een afweging voordat een huurder wordt geregistreerd in de Signaleringsmodule en is voorzien in de mogelijkheid om in een individuele situatie van de criteria af te wijken in het voordeel van de (mede)huurder. Bovendien kan een betrokkene tijdens de gehele opnameduur in de Signaleringsmodule inschrijftijd als woningzoekende opbouwen.

In het Protocol is neergelegd dat de duur van de opname drie jaar dan wel – in uitzonderlijke gevallen - vijf jaar is. SWRU heeft afdoende afgewogen dat betrokkene niet langer dan noodzakelijk wordt geconfronteerd met in het verleden begane overtredingen.

Voor wat betreft de beveiliging heeft SWRU passende technische en organisatorische maatregelen getroffen? SWRU heeft inzichtelijk gemaakt hoe de beveiliging en de fysieke en digitale toegang tot de persoonsgegevens is vormgegeven. Zo is de toegang tot de Signaleringsmodule beperkt tot de daartoe geautoriseerde medewerkers. Daarnaast zijn deze geautoriseerde medewerkers verplicht tot geheimhouding van de gegevens.

De rechten van betrokkenen in de Wbp voorzien in belangrijke corrigerende waarborgen tegen ongerechtvaardigde inbreuken op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. De AP stelt vast dat SWRU voldoende invulling geeft aan deze rechten. Zo is in het Protocol de wettelijke informatieplicht uitgewerkt en wordt aan betrokkenen de mogelijkheid geboden om inzage van de verzamelde gegevens te verzoeken. Binnen de wettelijk vastgestelde termijn van vier weken wordt een volledig schriftelijk overzicht in begrijpelijke vorm verstrekt van de aard en omvang van de verzamelde gegevens van betrokkene en het gebruik dat ervan gemaakt wordt. Daarnaast kan een betrokkene verzoeken zijn gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen indien deze onjuist, onvolledig of niet ter zake dienend zijn, of in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.

5 Conclusie

Op grond van het voorgaande concludeert de AP dat de door de melder beschreven voorgenomen verwerking Signaleringsmodule registratie ongewenst huurdersgedrag regio Utrecht voldoende waarborgen bevat, zodat de AP besluit de beschreven voorgenomen verwerking rechtmatig te verklaren.

Het Protocol geeft een adequate uitwerking van de inhoudelijke en organisatorische waarborgen die een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerkingen aannemelijk maken. In aanvulling daarop zijn tevens voldoende aanvullende passende en specifieke waarborgen getroffen voor de risicovolle aspecten van de verwerking. Ten slotte kent het Protocol ook voldoende waarborgen die een zorgvuldige verwerking door deelnemer aan de verwerking garanderen. SWRU zal, conform Protocol, vanaf de datum van het definitieve besluit aan de AP elke vijf jaar een afschrift van een privacy auditrapport toezenden waaruit blijkt dat de deelnemers nog steeds conform de omschreven wijze persoonsgegevens verwerken als vermeld in dit besluit.

Deze rechtmatigheidsverklaring heeft betrekking op de beoordeling van de rechtmatigheid van de voorgenomen verwerking van persoonsgegevens onder de Wbp. Deze verklaring ziet op de verwerking van persoonsgegevens zoals hierin omschreven. Met ingang van 25 mei 2018 gelden de bepalingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de nog vast te stellen Uitvoeringswet AVG (UAVG). In de plaats van de voorliggende procedure (met betrekking tot het voorafgaand onderzoek) kent de AVG voor risicovolle verwerkingen zowel de gegevenseffectbeoordeling (DPIA) als de Voorafgaande Raadpleging wanneer een hoog restrisico resteert. Voor de in deze verklaring voorliggende verwerking is op grond van de nog vast te stellen UAVG tevens een vergunning nodig. Bij een ongewijzigde verwerking (conform beschrijving in dit besluit) hoeft geen gegevenseffectbeoordeling te worden uitgevoerd en hoeft de AP niet voorafgaand te worden geraadpleegd. Verder regelt het wetsvoorstel UAVG dat deze afgegeven rechtmatigheidsverklaring van rechtswege geldt als een vergunning. Het ligt derhalve in de lijn der verwachting dat bij een ongewijzigde verwerking de vergunningprocedure niet hoeft te worden doorlopen.

Deze verklaring in dit besluit laat onverlet dat klachten of andere informatie over de gegevensverwerking er toe kunnen leiden dat de AP bij deelnemers nadere inlichtingen inwint of een onderzoek start.

6 Rechtsmiddelenclausule en afsluiting

Indien u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de datum van verzending van het besluit ingevolge de Algemene wet bestuursrecht een beroepschrift indienen bij de rechtbank (sector bestuursrecht) in het arrondissement, waarbinnen uw woonplaats valt. U dient een afschrift van dit besluit mee te zenden. Het indienen van een beroepschrift schort de werking van dit besluit niet op.

Bij het indienen van beroep is het van belang dat - ingevolge artikel 6:13 Awb - geen beroep kan worden ingesteld bij de rechter door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze (als bedoeld in artikel 3:15 Awb) naar voren heeft gebracht. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, kan beroep instellen en dan nog uitsluitend voor zover het de onderdelen van het besluit betreft waartegen zijn zienswijze zich richtte. Die beperking geldt niet voor zover in het definitieve besluit wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

's Gravenhage, 3 april 2018

Autoriteit Persoonsgegevens,
Namens deze,

Ir. C.M. Schut, MPA

Directeur Systemtoezicht, Beveiliging en Technologie